

REVOLUȚIA DE LA 1848-1849 ÎN OGLINDA PRESEI DE LIMBĂ GERMANĂ DIN BANAT

Ciprian Glăvan*

Zusammenfassung: Dieser Artikel behandelt die Ereignisse der Revolution von 1848-1849 im Banat und ihre Spiegelung in der deutschsprachigen Presse dieser Provinz. Zu dieser Zeit wurden in Temeswar drei periodische Publikationen veröffentlicht: das „Temesvarer Wochenblatt“, das schon seit längerer Zeit erschien und die 1848 gegründeten und zur selben Zeit erschienenen Zeitungen „Tagesanzeiger“ und „Der Südungar“. Bis am Anfang der neoabsolutistischen Periode erschienen alle regelmäßigen periodischen Publikationen aus dem Banat, ausschließlich in Temeswar und nur in deutscher Sprache. Am Anfang hatten alle drei Zeitungen eine günstige Einstellung gegenüber der Revolution. Während des Monats Oktober 1848 mussten aber der „Tagesanzeiger“ und „Der Südungar“ ihre Erscheinung einstellen, während das „Temesvarer Wochenblatt“ eine gegenrevolutionäre Stellung ab diesen Moment einnahm. Das „Temesvarer Wochenblatt“ wurde noch bis Juni 1849 herausgegeben, als es wegen der Belagerung Temeswars durch die ungarische revolutionäre Armee seine Erscheinung einstellen musste.

Schlüsselwörter: deutschsprachige, Presse, 1848-1849, Banat, Temeswar, Belagerung.

În 1848 la Timișoara au apărut trei publicații periodice în limba germană. Pe lângă „Temesvarer Wochenblatt“, care apărea în forma sa inițială încă din anul 1831 la tipografia lui Joseph Beichel, au fost publicate în paralel încă două ziare: „Tagesanzeiger“ și „Der Südungar“. Spre deosebire de ziarul editat de Beichel, care a dobândit ulterior o orientare pro-imperială, celelalte două ziare, care au apărut în timpul revoluției în Timișoara, au fost editate în tipografia lui Hazay și aveau o orientare pro-revoluționară.

În data de 22 martie a fost organizată o adunare populară pentru a preamări ideile de națiune, egalitate și fraternitate. Cu această ocazie au fost înălțate patru altare reprezentând confesiunile existente în oraș: catolică și greco-catolică, evanghelică, ortodoxă și mozaică. În aceeași după-amiază, piața în care s-a desfășurat manifestarea a fost redenumită în loc de piața Paradei piața Libertății, denumire pe care o poartă și astăzi. Același lucru s-a întâmplat și cu strada care duce spre castelul Huniade, aceasta primind numele de strada Hunyadi. În aceeași ordine de idei, strada pe care se afla tipografia timișoreană a lui Joseph Beichel a primit numele de strada Libertății Presei. Comitatul Timiș s-a pronunțat împotriva impunerii de dispoziții militare stricte, care erau considerate anti-constituționale. Această observație a autorităților comitatului a pornit de la răscoala populară din Pančevo, acest incident fiind semnalat și primului ministru¹.

* Drd., muzeograf, Muzeul Banatului, Timișoara; e-mail: cipi_gl@yahoo.com

¹ „Temesvarer Wochenblatt“, 1 aprilie 1848, nr. 14, p. 111.

Miniștrii guvernului maghiar au fost schimbați și, odată cu critica adresată miniștrilor vechi, numiți „regiment de mumii”, era criticat și comitele Ludovic Ambrózy, care ar fi făcut de răs comitatul Timiș în fața Ungariei prin modalitatea sa de a-l conduce, la fel cum Austria s-ar fi făcut de răs în fața Europei. Autorul articolului arăta că restaurația comitatului ar fi trebuit să aibă loc în septembrie, dar ținând cont de lipsa de popularitate a conducătorului acestuia, Ambrózy, s-a luat hotărârea de a fi aleși Sava Vuković ca prim vicecomite și Ignațiu Kulterer în funcția de al doilea vicecomite, încă din luna aprilie, după ce toți funcționarii anteriori și-au depus demisia².

Conform unei știri publicate în paginile ziarului, mai mulți membri ai cazinourilor din Sasca și Sușara și ai asociației locale de tir apreciau că în Banatul montan populația avea o atitudine favorabilă revoluției, însă autoritățile militare din zonă erau ostile față de aceasta, fiind menționat aici episodul în care unor vizitatori le-au fost smulse cocardele maghiare de pe pălării³.

Petru Csernovits a fost numit în funcția de comite superior al comitatului Timiș și în același timp în funcția de comisar regal împuternicit pentru a restabili ordinea și liniștea în această zonă a țării, tulburată în această perioadă revoluționară. Legea marțială a fost instituită pentru comitatele Timiș, Torontal, Caraș, Arad și Bács, precum și pentru orașele libere regești Zombor, Subotica, Timișoara și Arad. Aria de aplicabilitate a ordinului putea fi mărită sau lărgită dacă comisarul regal considera că era necesar. Acesta urma să combată acțiunile revoluționarilor sârbi îndreptate împotriva Ungariei revoluționare⁴.

În mai multe numere din „Temesvarer Wochenblatt” au apărut știri referitoare la întemeierea sau organizarea gărzilor naționale revoluționare din diverse localități bănățene^{5,6,7} și s-au făcut din nou reclame cursurilor pentru învățarea limbii maghiare⁸. În același context erau prezentate și donațiile făcute pentru cauza revoluționară.

Gărzile naționale maghiare din mai multe localități au luat parte la bătălia de la Vârșeț^{9,10,11} împotriva revoluționarilor sârbi, desfășurată în 11 iulie 1848 și încheiată cu victoria armatei revoluționare maghiare, capturarea și executarea conducătorilor trupelor sârbești: Stanimirović și Kojić¹².

² *Ibidem*, p. 119-120.

³ „Temesvarer Wochenblatt”, 6 mai 1848, nr. 19, p.152.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*.

⁷ „Temesvarer Wochenblatt”, 1 iulie 1848, nr. 27, p. 216.

⁸ „Temesvarer Wochenblatt”, 13 mai 1848, nr. 20, p. 160.

⁹ „Temesvarer Wochenblatt”, 8 iulie 1848, nr. 28, p. 224.

¹⁰ „Temesvarer Wochenblatt”, 15 iulie 1848, nr. 29, p. 232.

¹¹ „Temesvarer Wochenblatt”, 22 iulie 1848, nr. 30, p. 240.

¹² *Ibidem*.

La începutul lunii iulie au început lucrările de palisadare a cetății. Mulți considerau astfel de măsuri de pregătire pentru război inutile și exagerate. Autorul articolului credea că aceste demersuri că sunt corecte, în perspectiva existenței, nu atât a unui inamic exterior, ci mai degrabă a unui inamic perfid din interior, care se comporta într-un anumit fel, dar era de fapt potrivnic revoluției maghiare¹³.

În cadrul unei corespondențe din Oravița era descrisă ocuparea Moldovei Noi de către sârbi. Cu acest prilej, s-a pus din nou problema securității comitatului Caraș și a reacției față de atacurile sârbilor. După aprecierea corespondentului ziarului, comitatul Caraș era aproape lipsit de apărare pentru că garda civilă s-a dovedit a nu fi de nădejde, iar puținele gărzi naționale ale așezărilor miniere nu erau suficient de puternice pentru a respinge astfel de atacuri. El considera că singura cale de a evita asemenea situații pe viitor era ocuparea cordonului de la Dunăre și a graniței militare de către gărzile naționale. De altfel, știri despre atacurile sârbilor asupra localităților din sudul Banatului și reacția forțelor revoluționare sau luări de prizonieri se regăsesc în mai multe numere din „Temesvarer Wochenblatt”.

„Temesvarer Wochenblatt” relatează că începând cu data de 3 octombrie, în Timișoara, urma să își înceapă apariția un nou ziar. Acesta își propunea să poarte titlul „Der Südungar” și să fie condus de dr. David Wachtel. Poziția noului ziar s-a dovedit a fi una pro-revoluționară, mai multe informații în acest sens fiind cuprinse în rubrica de anunțuri a „Temesvarer Wochenblatt”. Erau apreciate în mod pozitiv gustul, modul de redactare și priceperea dr. Wachtel, care lucrase mai mulți ani în redacția „Temesvarer Wochenblatt”. Noii prezențe din peisajul publicistic timișorean i se ura mult succes¹⁴.

În ziarul „Tagesanzeiger” editat de către Ernst Hazay, care din păcate nu s-a păstrat, se afirma în numărul din 21 septembrie că publicul timișorean era preocupat să stea liniștit în lojile sale în timp ce patria se afla în pericol. Această acuză, adusă în articolul *Kunstsinniges Publikum*, era contrazisă însă de către autorul articolului din „Temesvarer Wochenblatt” care considera că atunci când va fi nevoie, timișorenii urmau să își lase nu doar lojile, ci și familiile pentru a apăra patria și libertatea, pentru ei și generațiile viitoare¹⁵.

Românii din mai multe sate din comitatul Caraș refuzau să fie recrutați, după un incident asemănător din Recaș și existau indicii că aveau și anumite intenții revoluționare¹⁶.

Românii din zona Topolovățului au încercat și ei, conform periodicului, să treacă la mișcări revoluționare. În acest context, o parte a gărzii naționale maghiare din Timișoara s-a deplasat la Topolovăț pentru a liniști spiritele¹⁷.

¹³ „Temesvarer Wochenblatt”, 8 iulie 1848, nr. 28, p. 224.

¹⁴ *Ibidem*, p. 288.

¹⁵ „Temesvarer Wochenblatt”, 23 septembrie 1848, nr. 39, p. 311.

¹⁶ „Temesvarer Wochenblatt”, 16 septembrie 1848, nr. 38, p. 304.

¹⁷ „Temesvarer Wochenblatt”, 30 septembrie 1848, nr. 40, p. 320.

Tensiunea crescândă între armata imperială și reprezentanții revoluției maghiare era clar ilustrată de un articol din ziarul „Der Südungar”, care prezenta situația din cetatea Aradului. Astfel, conform unor știri private din Arad, garda națională maghiară din Arad împreună cu cetățeni ai orașului și voluntari din Bihor au împiedicat intrarea în cetatea Aradului a ulanilor Schwarzenberg, care erau bine înarmați și dotați cu tunuri¹⁸.

În numărul din 7 octombrie 1848, redactorul principal al ziarului critica atitudinea de neutralitate declarată a ofițerilor și comandamentului cetății Arad. Conform declarației lor, consemnate în ediția de seară a „Wiener Zeitung” din 30 septembrie, ei vedeau cetatea Arad ca pe o zonă neutră, pe care se declarau pregătiți să o apere cu trup și suflet pentru împăratul constituțional, până ce acesta putea dispune de ea. David Wachtel se pronunța împotriva acestei atitudini, invitând comandamentul cetății Arad să ia o poziție clară după principiul „cine nu este cu noi, este împotriva noastră”¹⁹.

O nouă corespondență din Arad relatează despre degradarea relațiilor dintre garnizoana cetății și comandantul Berger pe de o parte și gărzile naționale maghiare și cetățenii Aradului pe de altă parte. Astfel, gărzilor naționale nu li s-a mai permis să facă serviciu de gardă în cetate. La rândul ei, garda națională arădeană ajutată de cele din Debrecen și Békés, staționate aici, a blocat accesul regimentului de ulani Schwarzenberg, care s-ar fi alăturat trupelor din cetate. În aceste condiții, aceștia din urmă și-au așezat tabăra în Aradul Nou. În această atmosferă de tensiune, comandantul cetății a cerut orașului să decidă dacă se situează de partea împăratului sau a partidului revoluționar. În răspunsul magistratului arădean, ai cărui membri s-au întrunit de urgență, s-a specificat că se va da ascultare regelui și ordinelor sale, contrasemnate de ministerul maghiar și că prin urmare nu este recunoscut niciun partid revoluționar. Încă înainte de a se încheia ședința magistratului, s-a zvonit că vin ulanii și astfel, s-a ajuns la o situație haotică, fără motiv, deoarece era o știre falsă. Pentru a preîntâmpina reluarea unor situații similare a fost ales un comitet de siguranță, din care întotdeauna trebuiau să fie prezenți cinci membri²⁰. Comandantul cetății Arad a solicitat în scrisoarea din 6 septembrie, remisă orașului, următoarele:

1) membrii forțelor armate maghiare ilegale și revoluționare trebuiau să părăsească imediat orașul;

2) în calitate de bunuri erariale, cele 6 tunuri trebuiau predate imediat comandantului cetății;

3) trebuia să înceteze reclamele pentru recrutarea în armatele revoluționare, iar cei recrutați deja să fie lăsați să facă parte din armata regulată imperială;

4) armata imperială staționată în zonă trebuia să fie aprovizionată în schimbul sumelor datorate pentru acest serviciu;

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ „Der Südungar”, 7 octombrie 1848, nr. 9, p. 9.

²⁰ „Der Südungar”, 10 octombrie 1848, nr. 4, p. 14.

5) trebuia să fie garantată siguranța bunurilor împăratului și a fiecărui membru al armatei.

Orașul liber regesc Arad a răspuns că nu accepta ordine decât de la regele și guvernul maghiar și considera orice altă autoritate ca fiind ilegală²¹.

Într-un intermezzo de la știrile privitoare la evenimentele revoluționare era surprinsă o imagine a Timișoarei într-o zi de vineri în care, făcând o mică plimbare prin oraș se puteau observa oameni de diferite naționalități și condiții sociale. Aceștia conviețuiau și făceau comerț unii cu alții. Cu această ocazie ieșea din nou în evidență importanța cunoașterii limbilor regionale specifice Banatului. De asemenea, putea să fie observată poziția specială a ... boilor, care stăteau pe trotuar în locul oamenilor la târgul săptămânal de la Timișoara²².

Articolul *An das Heer* făcea apel la soldații din armata imperială să treacă de partea revoluției și a poporului, și să nu se lase manipulați ca să nu devină un instrument al „forțelor reacționare”²³.

Redacțiile ambelor ziare, care apăreau la vremea respectivă în Timișoara, își înștiințau cititorii că, începând cu data de 10 octombrie, a fost introdusă starea de asediu în Timișoara. Din această cauză ziarul „Der Südungar” urma să apară la jumătate din cuprinsul obișnuit și să se mărginească, pentru moment, la publicarea unor articole de divertisment²⁴. Având un volum redus și pierzându-și tonul revoluționar, la sfârșitul lunii octombrie periodicul „Der Südungar” și-a încetat scurta apariție.

În numărul din 14 octombrie, în „Temesvarer Wochenblatt” apare un articol ironic și oarecum profetic privitor la ideologia comunistă, calificată ca „fiind furt, un salt mortal, un prânz presărat cu arsenic, o ideologie care duce spre distrugere și care ne răpește libertatea fizică și psihică și ne face similari cu barbarii, distrugând orice speranță”²⁵.

Conform unui ordin al comandantului cetății, toți locuitorii Timișoarei aveau datoria de a se aproviziona pentru orice eventualitate cu suficiente provizii pentru o perioadă de trei luni. Acest moment marchează și începutul schimbării de orientare politică a „Temesvarer Wochenblatt”. Conform instrucțiunilor autorităților militare locale, alegerea magistratului comitatului urma să aibă loc mai devreme, fiind format un comitet care avea să facă numirile respective²⁶.

Comitetul, care constituia autoritatea politică supremă a Comitatului Timiș, se afla sub președinția episcopului ortodox Živković și a baronului Ludwig Ambrózy. Acesta a procedat deja la alegerea noului magistrat al comitatului²⁷.

²¹ *Ibidem*, p. 16.

²² *Ibidem*.

²³ „Der Südungar”, 10 octombrie 1848, nr. 4, p. 13.

²⁴ „Der Südungar”, 12 octombrie 1848, nr. 5, p. 17.

²⁵ „Temesvarer Wochenblatt”, 14 octombrie 1848, nr. 42, p. 329.

²⁶ „Temesvarer Wochenblatt”, 28 octombrie 1848, nr. 44, p. 352.

²⁷ *Ibidem*.

Generalul comandant din Banat, baronul von Piret, a emis în numele consiliului cezaro-crăiesc de război un apel adresat tuturor funcționarilor statului din Banat, în care li se cerea să respecte legile și să se implice în menținerea monarhului constituțional și a integrității monarhiei habsburgice. Cei care nu respectau aceste indicații urmau a fi pedepsiți conform legilor valabile pe timp de război. Un apel similar a venit și din partea comitetului local care a făcut apel la cetățeni să-și păstreze calmul, avertizând însă, în același timp, pe cei care acționau împotriva manifestului cezaro-crăiesc din 3 octombrie sau a dispozițiilor comitetului de conducere menționat anterior, ca și pe cei care încercau să incite la revoltă că vor fi pedepsiți conform legii marțiale²⁸.

În data de 29 octombrie au fost purtate prin oraș două steaguri imperiale galben-negre, însoțite de muzica militară, fiind casate toate steagurile tricolore maghiare. Cu această ocazie, pe clădirea primăriei a fost arborat steagul imperial habsburgic²⁹.

În paginile ziarului era publicat manifestul de abdicare a împăratului Ferdinand I și de urcare pe tron a lui Francisc Iosif, emis pe data de 2 decembrie 1848³⁰.

În data de 18 decembrie garnizoana din Timișoara s-a întors în cetate, după ce a întreprins o expediție încununată de succes împotriva armatei revoluționare maghiare care asedia cetatea Arad. Pentru acțiunea întreprinsă, consiliul de război din Timișoara a primit o scrisoare de mulțumire din partea comandamentului cetății Arad și a comandantului acestuia, Johann Berger³¹.

Cititorii erau înștiințați apoi, prin intermediul altor rapoarte militare publicate în paginile periodicului, despre alte lupte victorioase împotriva forțelor revoluționare maghiare la Bocșa Germană, Bocșa Română sau Reșița³², precum și despre respingerea unui atac al insurgenților, conduși de generalul Ernő Kiss, asupra localității Pančevo³³.

Într-un apel adresat doamnelor din Timișoara, acestea erau rugate să ajute garnizoana cu materiale textile și donații similare pentru răniți. Numele donatorilor urmau a fi publicate în „*Temesvarer Wochenblatt*”, sau, la cerere, donatorii puteau rămâne anonimi³⁴.

Într-o altă dispoziție venită din partea consiliului de război se recomanda ca fiecare locuitor al orașului Timișoara să se aprovizioneze cu alimente suficiente pentru o perioadă de 3 luni. Se dădeau însă asigurări că o închidere completă a cetății nu urma să aibă loc decât în eventualitatea unui asediu din toate părțile din

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ „*Temesvarer Wochenblatt*”, 23 decembrie 1848, nr. 52, p. 405-407.

³¹ *Ibidem*, p. 412.

³² „*Temesvarer Wochenblatt*”, 30 decembrie 1848, nr. 53, p. 420.

³³ „*Temesvarer Wochenblatt*”, 10 ianuarie 1849, nr. 2, p. 12.

³⁴ „*Temesvarer Wochenblatt*”, 13 ianuarie 1849, nr. 2, p. 16.

partea forțelor revoluționare maghiare. Într-o astfel de eventualitate, acestea urmau să aibă parte de o primire ostilă, pe măsură³⁵.

Cucerirea Budei și a Pestei de către trupele imperiale a prilejuit o iluminare festivă în Timișoara la data de 14 ianuarie. Se face apel la cetățenii Timișoarei și ai provinciei să nu se alăture armatei revoluționare maghiare, iar dacă acest lucru le era impus erau îndemnați să dezerteze cu prima ocazie și să meargă acasă sau să se alăture trupelor imperiale, dacă o doreau. Pentru cei care predau arme utilizabile se oferea o recompensă de 5 florini³⁶.

În seara zilei de 1 februarie 1849, la ora 18.30, în Timișoara a sosit patriarhul Josif Rajačić, întâmpinat cu bucurie și aclamații în special de populația de etnie sârbă a orașului. După ce patriarhul a fost primit de episcopul diecezan ortodox Živković, în fruntea întregului cler ortodox, acesta s-a deplasat spre catedrala ortodoxă unde a fost ținută o slujbă festivă pentru a sărbători sosirea înaltului oaspete. Apoi, bătrânul patriarh, epuizat de călătorie, s-a retras la locuința pregătită pentru el, în casa Stojanović, în fața căreia au fost postate două străji de onoare³⁷.

Conform dispoziției împăratului din 1 decembrie 1848, Ștefan Suplikacz a fost numit voievod al sârbilor, în semn de mulțumire pentru atitudinea sa loială față de împărat pe tot parcursul evenimentelor revoluționare. Pentru Voivodina lor din sudul Ungariei, sârbii revendicau comitatele Baranya, Bács, Syrmium, Timiș, Torontal, Caraș, precum și orașele Timișoara, Petrovaradin și Karlowitz. Ei doreau, de asemenea, alipirea districtelor celor trei regimente de graniță bănățene, a regimentelor de graniță Petrovaradin și Brod și a batalionului de ceaikiști aflat la confluența Tisei cu Dunărea. Teritoriul solicitat de ei urma să aibă o suprafață de 950 de mile pătrate, adică aproximativ suprafața Boemiei. Populația acestei zone era de 2.079.887 locuitori, dintre care 575.230 români, 434.336 sârbi, 367.361 germani, 363.351 maghiari și 275.835 șocați (croați). Aceste cifre au fost preluate din datele statisticianului maghiar Elek Fényes. În ce măsură acest plan al sârbilor, pentru care începutul fusese deja făcut prin numirea voievodului, era realizabil, urma să se constate după reconfigurarea statului imperial austriac³⁸.

Atacul armatei revoluționare maghiare împotriva cetății Arad dura deja de cinci luni, însă garnizoana aflată sub conducerea comandantului cetății, J. Berger, rezistase eroic până în momentul respectiv, în pofida superiorității numerice și a folosirii a 96 piese de artilerie de către forțele revoluționare. Printre puținele evenimente pozitive din timpul acestui îndelungat asediu se numărau expedițiile conduse de generalul Leiningen și feldmareșalul locotenent J. Gläser. Cu aceste ocazii, garnizoana din cetate putuse fi aprovizionată cu alimente, piese de artilerie și muniție. Ziarul lauda din nou, meritele garnizoanei în menținerea cetății sub controlul armatei imperiale, în ciuda unui asediu atât de îndelungat³⁹.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ „Temesvarer Wochenblatt”, 17 ianuarie 1849, nr. 3, p. 20.

³⁷ „Temesvarer Wochenblatt”, 3 februarie 1849, nr. 5, p. 40.

³⁸ „Temesvarer Wochenblatt”, 17 februarie 1849, nr. 7, p. 54.

³⁹ „Temesvarer Wochenblatt”, 10 martie 1849, nr. 10, p. 82.

Comandantul cetății se adresa comisariatului de poliție al orașului Timișoara și făcea apel la acesta din urmă să ia măsuri pentru a combate cu toată strictețea pe cei care răspândeau în hanurile și cafenelele locale păreri răutăcioase la adresa monarhului, a guvernului sau a situației din momentul respectiv. În acest sens, toți hangarii sau deținătorii de cafenele erau obligați să raporteze imediat pe cei care răspândeau astfel de informații la comandamentul militar local și la autoritatea civilă competentă, pentru ca aceștia să poată fi arestați cât mai repede. Cei care omiteau să facă aceste denunțuri urmau a fi pedepsiți în prima fază cu arest și amendă de 100 de florini; a doua oară cu amendă dublă și arest mai strict, iar a treia oară urmau a fi supuși legii marțiale, urmând ca localul lor să fie închis. Aceleași reguli urmau a fi aplicate și în ceea ce privește pe ceilalți locuitori ai orașului, care luau la cunoștință de astfel de comportamente și omiteau să le raporteze autorităților⁴⁰.

Sărbătoarea Paștelui a fost marcată în mod festiv, în pofida condițiilor mai dificile datorate evenimentelor revoluționare⁴¹.

În oraș a început o adevărată epidemie de emigrație, mulți locuitori solicitând pașaportul de la autoritatea competentă locală, pentru a putea părăsi localitatea în cazul unui asediu, pe care mulți îl credeau iminent⁴².

Orașul și împrejurimile sale căpătau tot mai mult aspectul unei zone care se pregătea de război. Operațiunea de retragere a brigăzii Leiningen din locațiile ocupate până la momentul respectiv spre cetate a stăruit la populația locală o îngrijorare crescândă datorată apropierii pericolului. Măsurile energice de pregătire luate la nivel militar pentru a întâmpina un posibil atac cu o replică pe măsură, precum și dispozițiile redactate într-un limbaj clar și decis au amplificat îngrijorarea generală în rândul populației, provocată de temerea că cetatea urma a fi bombardată într-un viitor foarte apropiat. Până la momentul respectiv, intenția numeroasei armate inamice, care se apropia dinspre Transilvania, nu era încă limpede, dar redactorul spera că în pofida semnelor prevestitoare nu urma să se ajungă la o astfel de situație nedorită și că cetatea Timișoara va scăpa doar cu o sperietură zdravănă⁴³.

Avanposturile maghiare, care se poziționaseră cu o zi înainte în apropierea cartierului Iosefin, s-au retras. Redactorul nu împărtășea optimismul unei părți a publicului timișorean, care considera că astfel ar fi fost îndepărtat pericolul atacului din partea armatei revoluționare maghiare, ci era mai degrabă de acord cu cei care credeau că această retragere avea de a face cu înaintarea armatei austro-transilvane împotriva căreia se credea că se îndreaptă eforturile forțelor revoluționare în 2 mai, în momentul apariției acestei știri. În data de 3 mai, o parte a garnizoanei cetății a ieșit în recunoaștere, pentru a provoca forțele revoluționare să-și dea în vileag

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ „Temesvarer Wochenblatt”, 14 aprilie 1849, nr. 15, p. 124.

⁴² „Temesvarer Wochenblatt”, 21 aprilie 1849, nr. 16, p. 132.

⁴³ „Temesvarer Wochenblatt”, 28 aprilie 1849, nr. 17, p. 140.

puterea militară, care cu această ocazie s-a dovedit a fi mult mai redusă decât se presupunea anterior⁴⁴.

Forțele revoluționare își mențineau pozițiile ocupate în localitățile apropiate de Timișoara, dar până în momentul respectiv acest fapt nu afectase starea materială a locuitorilor din oraș. Pregătirile energice ale numeroasei garnizoane locale, pentru eventualitatea unui asediu, dădeau însă un avertisment clar asupra pericolelor care pândeau cetatea, dacă acestea nu urmau a fi îndepărtate de potențiale acțiuni ale corpului de armată austro-transilvan⁴⁵.

În contextul măsurilor de pregătire pentru eventualitatea unui asediu, pomii, care mărgineau aleile spre cartierele orașului au fost tăiați. Astfel, cei care doreau să străbată drumul spre aceste zone ale orașului erau expuși din plin căldurii soarelui, nemaifiind protejați de coroanele pomilor care mărgineau aleile. Această măsură a trebuit să fie luată pentru apărarea cât mai eficientă a cetății, ea fiind parte dintr-un întreg set menit a pregăti cetatea pentru asediu. Aceste știri erau „publicate și spre cunoștința celor cărora Timișoara le-a fost patrie sau o localitate cunoscută și care vor citi aceste rânduri când transportul cu poșta va fi restabilit”⁴⁶.

În numărul din 18 mai 1849 se aducea la cunoștința publicului faptul că cetatea a fost bombardată încă de la ora trei dimineața, însă acest bombardament a provocat doar pagube minore. Bombardamentul a durat doar câteva ore fiind întâmpinat de un tir eficient al numeroaselor piese de artilerie de pe zidurile cetății. În momentul redactării acestei știri, la ora nouă dimineață, focul de artilerie încetase de două ore. Cu această informație se încheiau relatările despre evenimentele de război, al căror teatru de acțiune devenise cetatea Timișoara. Știrile urmau a fi reluate în același ton temperat și neutru, ca și până în momentul respectiv, atunci când pericolul iminent va fi fost îndepărtat⁴⁷.

Acuze la adresa redacției făceau ca aceasta să ia poziție și să răspundă reproșurilor aduse ziarului, conform cărora acesta ar fi prea parcimonios cu relatările despre evenimentele războinice în care erau implicate orașul și regiunile învecinate de patru săptămâni. O altă acuză la adresa redacției era aceea că acorda un spațiu prea generos părții beletristice, publicând prea puține știri despre noutățile politice imediate, care puteau oferi mângâiere, speranță sau încurajare populației locale, supusă greutăților provocate de asediul trupelor revoluționare asupra Timișoarei. Răspunzând acestor reproșuri, redacția arăta că toate articolele referitoare la operațiuni sau evenimente militare trebuiau mai întâi supuse aprobării unei autorități militare superioare, înainte de a fi publicate. Acest mod de a proceda făcea ca știrile din ziar să fie reduse la nivelul evenimentelor verificate, fiind excluse orice fel de păreri privitoare la aceste evenimente. Astfel, una dintre acuzele aduse gazetei, care în aceste condiții dificile se adresa unui public tot mai

⁴⁴ „Temesvarer Wochenblatt”, 5 mai 1849, nr. 18, p. 148.

⁴⁵ „Temesvarer Wochenblatt”, 12 mai 1849, nr. 19, p. 156.

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ „Temesvarer Wochenblatt”, 19 mai 1849, nr. 20, p. 164.

restrâns, se explica de la sine. În ceea ce privește acuza privitoare la partea beletristică, prin această rubrică a săptămânalului, se continua doar o tendință mai veche a acestuia, care avusese întotdeauna un sector beletristic în care erau cuprinse nuvele, anecdote și alte produse de acest gen. În plus, redacției nu i se părea indicat să ofere publicului doar știri zilnice despre realitatea imediată, care puteau fi observate de publicul cititor cu ochiul liber, în fiecare zi. De asemenea, se considera că nu era potrivit să fie date publicului tot felul de pseudo-știri, care mai apoi se dovedeau a fi doar minciuni⁴⁸.

„Temesvarer Wochenblatt” înștiința din nou pe cititorii săi că nu publica mulțimea de știri alarmante și nefondate, apărute în ultima perioadă, ci doar știrile adevărate și verificate. Aceasta cu atât mai mult cu cât, în urma încercuirii complete a cetății Timișoara de către armata revoluționară maghiară, nu avea acces la știri sigure nici măcar despre imediata vecinătate a Timișoarei. În condițiile blocadei și a situației extrem de dificile, cu care se confrunta cetatea, publicarea unor astfel de știri nu contribuia decât la alarmarea și mai mare a publicului afectat, oricum de starea de asediu existentă la momentul respectiv. Redacția dorea să păstreze această tendință până la restabilirea domniei legii și a păcii în toate colțurile țării. În momentul restabilirii unei stări de pace, redacția urma să se implice activ în toate problemele țării și ale societății⁴⁹.

Odată cu acest număr, periodicul „Temesvarer Wochenblatt” își înceta apariția, condițiile deosebit de dificile, datorate asedierii cetății Timișoara de către armata revoluționară maghiară, făcând imposibilă continuarea activității jurnalistice.

⁴⁸ „Temesvarer Wochenblatt”, 30 mai 1849, nr.22, p. 176.

⁴⁹ „Temesvarer Wochenblatt”, 9 iunie 1849, nr. 23, p. 188.